

Rado partizanų dokumentus

Šatrijos rinktinės partizanų grupė. (aidas.lt nuotr.)

Po antro pasaulinio karo žemaičių partizanai buvo gerai susiorganizavę. Jie leido pogrindinę spaudą. Padėjo ištremtiems lietuviams slapta grįžti į Lietuvą. Per radiją turėjo ryšį su Anglija ir Amerika. Jų karines operacijas rengė Šatrijos rinktinės Žarėnų kuopa. Jie savo veiklą galėjo atlikti gerai paslėptoje žeminėje.

Atstatyta partizanų žeminė. (genocid.lt nuotr.)

Bet jie buvo išduoti. 1949 m. gegužės 21 d. čekistai apsupo mišką, kur jie slapstėsi. Partizanų vadas liepė dokumentus užkasti, kad jų nerastų.

Tą dieną įvyko mūšis ir partizanai buvo nukauti. Žuvusius partizanus čekistai išsivežė ir slapta užkasė miške. Ilgą laiką žmonės nežinojo, kur jie palaidoti.

Vieną dieną jaunas medžiotojas Romualdas Jonušas miške rado partizanų ginklų. Nuo tos dienos jis užsidegė atskleisti partizanų istoriją. Jam padėjo brolis Alfredas ir buvęs partizanas Stasys Mockus.

Jiems pasisekė surasti žuvusių partizanų palaiikus, kuriuos 1999 m. iškilmingai perlaidojo Žarėnų kapinėse. Jie taip pat surado ir restauravo dvi partizanų žemines.

O šią vasarą R. Jonušui pasisekė surasti dokumentus, kurie buvo užkasti mūšio dieną. Jie buvo sudėti į metalinę dėžę. Dėžėje taip pat buvo stiklinė bonka su dokumentais.

Stasys Mockus ir broliai Jonušai. (archyvai.lt nuotr.)

Dokumentus atidavė Lietuvos valstybiniam archyviui. Profesionalai juos restauruos. Manoma, kad rudenį daug sužinosime iš šių dokumentų apie žemaičių partizanų veiklą.

Žarėnų kuopos užkasti dokumentai. (archyvai.lt nuotr.)

Ar gerai, kad broliai Jonušai rūpinasi atrasti partizanų žemines ir dokumentus? Ką galėsime iš dokumentų sužinoti? Ar tau buvo įdomu skaityti apie partizanus?

Žodynėlis.

partizanai: prieš daug galingesnę okupantą netradiciniais būdais kovojantys kariai; *partisan*

pogrindinė: slapta; *underground, clandestine*

spauda: leidiniai, raštija; *publications, press, news*

žeminė: bunkeris; *bunker*

išduoti: sulaužyti ištikimybę; *to betray*

čekistas: KGBistas, Tarybų sąjungos saugumo narys; *KGB*

nukauti: nugalėti, užmušti; *to kill*

užsidegti: su dideliu entuziazmu panorėti ką daryti; *to become fired up with enthusiasm*

palaikai: mirusio žmogaus kūnas, kūno liekanos; *remains*

iškilingai: su didele pagarba; *with solemn ceremony*

restauruoti: atnaujinti, atstatyti; *to restore*